מחוון למורה

מחוון: ארבע לשונות של גאולה: "ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה"

1. והוצאתי: מתחת סבלות מצרים, יציאה מהעבודה הפיזית. והצלתי: מעבודתם, שחרור מוחלט מהשעבוד. וגאלתי: בזרוע נטויה ובשפטים גדולים, גאולה בכוח ומשפט. ולקחתי: לי לעם, בחירה וקשר רוחני. והבאתי: אל הארץ, השלמת ההבטחה לאבות.
2. רש"י: לאבות ניתנו הבטחות בשם "אל שדי", אבל ה׳ לא נודע להם במידת האמת שלו, כמי שמקיים את דבריו, כי ההבטחות לא התקיימו בימיהם. עכשיו, בגאולה, ההבטחה מתקיימת.
3. רש"י: לא קיבלו תנחומין; מי שבצרה נשימתו קצרה. רמב"ן: לא חוסר אמונה, אלא קוצר נפש של אדם בעמלו, פחד מפרעה ועומס עבודה. רשב"ם: קודם האמינו, אבל ציפו להקלה, והעבודה הוכבדה, ולכן לא שמעו עכשיו.
4. אם בני ישראל, שהבשורה טובה להם, לא שמעו, קל וחומר שפרעה, שהבשורה רעה לו, לא ישמע. משה גם מוסיף שהוא "ערל שפתים".
5. פעם אהרן קודם ופעם משה קודם, לומר ששניהם שקולים כאחד.
6. א. והוצאתי (מתחת הסבלות), והצלתי (מהעבודה), וגאלתי (בזרוע נטויה ובשפטים), ולקחתי (לעם לה׳), והבאתי (אל הארץ). ב. רש"י: לא קיבלו תנחומין, נשימתם קצרה מצרה. רמב"ן: לא חוסר אמונה אלא קוצר נפש בעמל ופחד. רשב"ם: ציפו להקלה ובמקומה הוכבדה העבודה. ג. בפרק ד האמינו אחרי האותות; בפרק ה הוכבדה העבודה, השוטרים הוכו, והאמון נשבר. דעה מנומקת: להקשיב, להקל קודם, להראות מעשים ולא רק הבטחות.

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, רשב"ם ואור החיים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: סיפורי השעבוד, לידת משה ושליחותו (שמות א-ו) נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.